KONINKRIJK BELGIE.

ROYAUME DE BELGIQUE.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE.

AVIS DU CONSEIL D'ETAT.

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, eerste vakantiekamer, op 21 augustus 1987 door de Minister van Tewerkstelling en Arbeid verzocht hem van advies te dienen over een voorontwerp van wet "tot wijziging van artikel 19 van de Hypotheekwet van 16 december 1851", heeft op 10 september 1987 het volgend advies gegeven :

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, première chambre des vacations, saisi par le Ministre de l'Emploi et du Travail, le 21 août 1987, d'une demande d'avis sur un avant-projet de loi "modifiant l'article 19 de la loi hypothécaire du 16 décembre 1851", a donné le 10 septembre 1987 l'avis suivant :

1. Het ontwerp betreft de voorrechten welke het Fonds tot vergoeding van de in geval van sluiting van ondernemingen ontslagen werknemers kan doen gelden op de algeheelheid van de roerende goederen van ondernemingen tot waarborging van de schuldvorderingen welke het Fonds bezit wegens de lonen, vergoedingen en andere voordelen die het, naar aanleiding van een sluiting, een faillietverklaring of een gerechtelijk akkoord door boedelafstand, aan de werknemers van een onderneming heeft betaald.

De rang van een van die voorrechten wordt verhoogd en aan de reeds bestaande voorrechten worden nieuwe toegevoegd. Die diverse veranderingen worden verwezenlijkt door een aantal wijzigingen die in artikel 19 van de Hypotheekwet worden aangebracht.

Het Fonds tot vergoeding van de in geval van sluiting van ondernemingen ontslagen werknemers is een bij de wet van 28 juni 1966 bij de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening opgerichte rechtspersoon. Zijn oorspronkelijke opdracht bestond erin aan de werknemers een sluitingsvergoeding uit te betalen wanneer de werkgever in gebreke blijft dat te doen. Die opdracht werd uitgebreid door de wet van 30 juni 1967 (tussenkomst m.b.t. de lonen, vergoedingen en voordelen verschuldigd krachtens de wet of collectieve arbeidsovereenkomsten) en door de wet van 12 april 1985 (tussenkomst m.b.t. de uitbetaling van een overbruggingsvergoeding ten gunste van werknemers van een failliete onderneming of onderneming die een gerechtelijk akkoord door boedelafstand heeft bekomen, en welke door een andere onderneming worden overgenomen).

.../...

De verruiming van de opdrachten van het Fonds heeft de Regering ertoe aangezet, in het belang van de werknemers, bijkomende maatregelen voor te stellen ter vrijwaring van een gezonde financiële toestand van het Fonds. Het ontwerp streeft het beoogde doel na door de voorrechten van het Fonds op de roerende goederen van de werkgever te verruimen of in rang te verhogen. Het heeft zowel voorrechten van het Fonds in zijn hoedanigheid van gesubrogeerd schuldeiser, als eigen voorrechten van het Fonds tot voorwerp.

2. Het ontworpen 3°ter dat in artikel 19 van de Hypotheekwet zou worden ingevoegd, herneemt woordelijk de bepalingen van het eerste en het tweede lid van het bestaande 3°bis. Het ontworpen nieuwe 3°bis, dat nog enkel betrekking zou hebben op schuldvorderingen van het Fonds, bevat drievoudige wijziging in vergelijking met het voorrecht dat het Fonds reeds krachtens het bestaande 3°bis geniet :

- het voorrecht wordt verruimd tot de schuldvorderingen van het Fonds ingevolge de betaling van de bedrijfsvoorheffing op de lonen en vergoedingen uitbetaald door het Fonds;

- het voorrecht wordt eveneens verruimd tot de schuldvorderingen van het Fonds ingevolge de uitbetaling van overbruggingsvergoedingen in de zin van de wet van 12 april 1985;

- het aan het Fonds toegekende voorrecht is niet langer gelijk, doch hoger in rang dan het voorrecht van de werknemers voor de uitbetaling van hun loon (dat het voorwerp is van het ontworpen 3°ter).

Het voorrecht dat het Fonds krachtens 4°quinquies van artikel 19 van de Hypotheekwet geniet, wordt uitgebreid tot de schuldvorderingen van het Fonds wegens het betalen van de bijdragen van sociale zekerheid op de door het Fonds uitgekeerde overbruggingsvergoedingen, voor zover die schuldvorderingen niet meer bij wege van wettelijke subrogatie kunnen worden ingevorderd.

Inderdaad, tot beloop van het bedrag van de overbruggingsvergoeding, treedt het Fonds van rechtswege in de rechten en vorderingen van de betrokken werknemer tegenover de werkgever-schuldenaar voor de inning bij deze laatste van de bedragen die hij aan de werknemer als opzeggingsvergoeding verschuldigd is. Binnen de grenzen van de op die opzeggingsvergoeding verschuldigde sociale-zekerheidsbijdragen, treedt het Fonds eveneens van rechtswege in de rechten en vorderingen van de instellingen bedoeld in artikel 10, 2°, van de wet van 12 april 1985 voor de inning bij de werkgever van de bijdragen die het betaald heeft uit hoofde van de uitkering van de overbruggingsvergoeding.

3. De aandacht moet worden gevestigd op de mogelijke samenloop, op de goederen van de werkgever, van vorderingen van de door het Fonds gedeeltelijk uitbetaalde werknemers, die het saldo vorderen van wat hun verschuldigd is, met vorderingen van het Fonds, dat poogt de door hem voorgeschoten bedragen te recupereren.

De werknemers en het Fonds, dat als indeplaatsgestelde optreedt, beroepen zich volgens de bestaande wetgeving op voorrechten van dezelfde rang. Het Hof van Cassatie heeft in zulke gevallen echter aan de werknemers

een voorrang toegekend op het Fonds (Cass., 6 december 1982, Pas., 1983, I, 432; Cass., 23 december 1982, Pas., 1983, I, 506; Cass., 27 januari 1983, Pas., 1983, I, 624).

Hierin brengt het huidig ontwerp verandering : aan het Fonds, althans in zover het optreedt als indeplaatsgestelde schuldeiser - zie wat daarover onder punt 4 zal worden gezegd -, wordt niet het voorrecht dat aan de schuldvordering verbonden is toegekend - wat het normale gevolg van de subrogatie zou zijn -, maar een voorrecht van een hogere rang. Het ontwerp kent m.a.w. aan het Fonds een voorrecht toe op de roerende goederen van de werkgever dat hoger is in rang dan dat van de werknemers voor schuldvorderingen wegens lonen en vergoedingen.

4. Vooral nu aan "de schuldvorderingen gegrond op artikel 8, eerste lid, van de wet van 30 juni 1967" een hogere rang wordt verleend dan aan de rechten en vorderingen van de werknemer welke in die wetsbepaling worden bedoeld, moet met nog meer reden de vraag worden gesteld of het voorrecht niet tevens - en in het bestaande 3°bis zelfs alleen maar - betrekking heeft op de schuldvorderingen die het Fonds wegens het toekennen van een overbruggingsvergoeding, uit eigen naam kan doen gelden (1).

.../...

---

(1) Zie over dat probleem : M. DIZIER-WILKIN, Garanties du Fonds d'indemnisation des travailleurs licenciés en cas de fermeture d'entreprises, in Annales de droit de Liège, 1985, pp. 243-247).

Het verdient aanbeveling daaromtrent klaarheid te scheppen, al was het maar in de memorie van toelichting, des te meer daar de vorderingen gegrond op artikel 12bis, eerste lid, van de wet van 12 april 1985, een analoog probleem doen rijzen.

5. De zinsnede in het ontworpen nieuw 4°quinquies "in zover deze twee soorten schuldvorderingen niet meer bij wettelijke subrogatie kunnen ingevorderd worden" doelt op de hypothese dat de bedoelde schuldvorderingen verjaard zijn. In die hypothese verliest de indeplaatsstelling elk nut. Het Fonds kan dan alleen nog zijn persoonlijke vordering (eventueel met eigen voorrecht) instellen (zie M. DIZIER-WILKIN, op. cit., p. 241, voetnoot 3).

6. Krachtens het eerste lid van artikel 2 van het ontwerp zou de wet in werking treden de dag waarop zij in het Belgisch Staatsblad wordt bekendgemaakt. Er lijkt evenwel geen reden voorhanden te zijn om af te wijken van de desbetreffende algemene regel, te weten de inwerkingtreding op de tiende dag te rekenen vanaf de bekendmaking van de wet in het Belgisch Staatsblad.

In de Nederlandse tekst van artikel 2, tweede lid, schrijve men "wat de schuldvorderingen ... betreft" in plaats van "voor wat de schuldvorderingen ... betreft" en "op de schuldvorderingen die ..." in plaats van "tot de schuldvorderingen die ...".

.../...

7. Het ontwerp hangt nauw samen met het ontwerp van wet tot wijziging van de wet van 12 april 1985 waarbij het Fonds tot vergoeding van de in geval van sluiting der ondernemingen ontslagen werknemers belast wordt met de uitbetaling van de overbruggingsvergoeding, ontwerp waarover de Raad van State, afdeling wetgeving, heden advies heeft uitgebracht onder nr. L. 18.249.

Het is immers dit laatstgenoemde ontwerp dat, door de invoeging van een artikel 12bis in de wet van 12 april 1985, voor de terugvordering van de uitgekeerde overbruggingsvergoedingen het Fonds in de plaats stelt, respectievelijk van de werknemers en van de instellingen voor sociale zekerheid.

Het verdient derhalve aanbeveling dat het onderhavig ontwerp in het genoemde ontwerp nr. L. 18.249 zou worden opgenomen, of dat er in elk geval zou worden over gewaakt dat beide ontwerpen gelijktijdig in werking treden.
